

6,6,4,4. ÇĀṆKH. GRHJ. 6,9,8. ÇAT. BR. 3,7,2,1. पात्राणि 12,7,2,15. 9,2,3. f. näml. मूद्र *ein bereitliegendes (Stück Thon)*: उपशयो पिष्ट्वा 6,6,4,9,3,3, 7,7,3,2,2,14,1,2,18. 3,2,20. 2,21. KĀTJ. ÇR. 16,4,7. 17,3,4. 26,1,21. u.s.w. 2) m. a) *das Danebenliegen* P. 3,3,39, Sch. — b) *eine Art Diagnose*: निदान-पञ्चकार्त्तर्गतिरोगज्ञानज्ञानकः । तस्य लक्षणम् । हेतुव्याधिविपर्यस्तविपर्यस्ता-र्धकारिणाम् । औषधान्नविकाराणामुपयोगं मुखावरुम् ॥ व्याधुपशयं व्या-धेः स हि सात्त्विकमिति स्मृतः । इति निदानम् CKDB. निदानं पूर्वज्ञापाणि ब्र-पाण्युपशयस्तथा । संप्राप्तिश्चेति विज्ञानं रोगाणां पञ्चधा स्मृतम् ॥ Verz. d. B. H. No. 954.

उपशरद्म् (von उप + शरद्) adv. zur Herbstzeit P. 5,4,107, Sch. Vor. 6,62.

उपशत्य (उप + शत्य) n. *offener Platz vor einer Stadt oder einem Dorfe* AK. 2,2,19. TRIK. 2,2,10. H. 963. (पुरी) सोपशत्यप्रतीका MBH. 3,641. RAGH. 13,60. 16,37. DAÇAK. 22,13. — Vielleicht übte man sich auf solchen Plätzen im Schiessen mit Pfeilen (शत्य).

उपशान्ति (von शम् mit उप) f. *das zur-Ruhe-Gelangen, Nachlassen, Aufhören*: वेदोपशान्ते Suçr. 1,67,4. दोषोच्छ्रयोपशान्त्यर्थम् 2,4,14. 371, 7. 433,3. विषदाम् PAKĀT. I, 416. कामोप° 163. दर्पो° HIT. II, 133. भयो-प° RAGH. 8,31. KATHĪS. 7,113. 9,4. 24,21. रोगोप° 24,167. AMAR. 63.

उपशान्न (von शान्ति mit उप) n. *das Besänftigen, Beruhigen* P. 1, 3,47, Sch. (उपसा°) zur Erkl. von उपसोपाय.

उपशाय (von शी mit उप) m. *die Reihe bei Jmd zu schlafen* P. 3,3, 39. AK. 3,3,32. H. 1503. मम राजोपशायः P., Sch.

उपशायिन् (wie eben) adj. *liegend an*: अग्निमुपशायी KĀTJ. ÇR. 4,10, 16. *liegend, schlafend* R. 5,14,21. *sich schlafen legend*: पूर्वोत्थायी चरमं चोपशायी MBH. 1,3628.

उपशाल (von उप + शाला) n. *der Raum neben dem Hause, Vorhof* KAUC. 69. उपशालम् adv. *am Hause* P. 6,2,121, Sch.

उपशिकृन् (von शिङ् = शिङ् mit उप) n. *Riechmittel* Suçr. 2,313, 11 (उपशिकृन्).

उपशिक्षा (von शिन् mit उप) f. *Erlernung, Lernbegierde* VS. 30,10. कलानां चोपशिक्षया MĀKĪH. 17,11.

उपशिष्य (उप + शिष्य) m. *ein Schüler vom Schüler*: शिष्योपशिष्यदा-रेण PRAB. 28,3.

उपशुनम् (von उप + शन्) adv. *in der Nähe eines Hundes* P. 5,4,77. VOP. 6,64.

उपशोभन (von शुभ् im caus. mit उप) n. *das Aufschmücken*: सर्वासामु-पशोभनम् । चकार R. 6,112,21.

उपशोषण (von शुष् im caus. mit उप) adj. *austrocknend* Suçr. 1,136, 12,16. शरीरोप° PRAB. 29,6.

उपश्री (von श्री mit उप) f. *Decke, Ueberwurf* KAUSH. UP. in Ind. St. 1,140.402. — Vgl. अयश्रय.

उपश्रुति (von श्रु mit उप) f. 1) *das Aufhören, Lauschen; Bereich des Hörens*: सुश्रुतिश्च मोपश्रुतिश्च मा क्वासिष्टम् AV. 16,2,5. अथ न इन्द्र सोमया गिरामुपश्रुतिं चर RV. 4,10,3. अ नौ यातमुपश्रुत्यश्निना 8,8,5,34, 11. उपश्रुतो दिवस्पृथिव्योः ÇAT. BR. 1,9,2,4. ÇĀṆKH. GRHJ. 1,14,3. — 2) *eine nuchliche Stimme, auf deren Ausspruch man lauscht; person. eine Göttin der Nacht, welche Verborgenes enthüllt*: नक्तं निर्गत्य यत्किंचिच्छु-

भाशुभकरं वचः । श्रूयते तादृङ्धारो देवप्रभ्रमुपश्रुतिम् ॥ HĀR. 22. TRIK. 2, 8,26. H. 263. MBH. 5,426. fgg. unter den bösen Geistern aufgeführt PĀR. GRHJ. 1,16 in Z. d. d. m. G. VII, 531.

उपश्रोतृ (wie eben) nom. ag. *Anhörer, Lauscher*: उपश्रोता म् इवेतो वचंसि RV. 7,23,1. उपश्रोतारमुपश्रोतारमनुव्यातारम् TS. 3,3,3,5. नमो वायव उपश्रोत्रे ÇĀṆKH. GRHJ. 1,4,5.

उपश्लेष (von श्लिप् mit उप) m. *Umarmung* PRAB. 13,7. P. 1,4,75, Sch. उपश्लोक्य (von उप + श्लोका), उपश्लोकयति in Çloka besingen P. 3,1, 25, Sch. VOP. 21,17.

उपश्रुत (von श्रुत् mit उप) adj. *dröhnend*: उपश्रुते द्रुवये सीदता यूयम् AV. 11,1,12.

उपश्रुत् (von स्तु mit उप) adv. *auf den Ruf, zu Befehl, zur Hand*: पू-वीरिषो वृत्तीर्गिरिदानो शिना शचीवस्तव ता उपश्रुत् RV. 9,87,9. — Vgl. उपस्तुत्.

उपसंयोग (von युन् mit उप + सम्) m. *Nebenbeziehung, Modifica-tion*: नामाख्यातयोस्तु कर्मोपसंयोगश्चेतका भवन्ति (उपसर्गाः) Nir. 1,3.

उपसंरोह (von रुह् mit उप + सम्) m. *Verwachsung* Suçr. 1,97,4.

उपसंवाद (von वद् mit उप + सम्) m. *das Uebereinkommen* P. 3,4,8.

उपसंव्यान (उप + सं°) n. *Untergewand* AK. 2,6,3,18. H. 673. P. 1, 1,36. VOP. 3,9.

उपसंहार (von हर् mit उप + सम्) m. 1) *Ansichziehung, Zurückzie-hung*: अस्त्राणाम् Arś. 3,6. — 2) *Bändigung* VJUTP. 178. — 3) *Zusammenfassung, Résumé* VJUTP. 109. 178. VARĪH. BRH. 106 in Verz. d. B. H. 230. VEDĀNTAS. in BENF. Chr. 216,3,5. MADHUS. in Ind. St. 1,13, ult. 20,8. — 4) *Vollendung* VJUTP. 178.

उपसंहारिन् (wie eben) adj. *zusammenfassend (?)*: अन्त्यप° Z. d. d. m. G. VII, 289, N.3. MÜLLER: *Niemand zulassend*, BALLANTYNE: *non-exclu-sive*.

उपसंक्रमण (von क्रम् mit उप + सम्) n. *gaṇa व्युष्टादि* zu P. 5,1,97. उपसंक्षेप (von क्षिप् mit उप + सम्) m. *gedrängte Zusammenfassung*: काव्योपसंक्षेप R. 1,3 in der Unterschr.

उपसंख्यान (von ख्या mit उप + सम्) n. *das Hinzuzählen, Hinzufü-gen* P. 1,1,36. VĀRTT. 2,3,13. VĀRTT. 1. 5,1,7. VĀRTT. 3.

उपसंग्रह (von ग्रह् mit उप + सम्) m. 1) *das Ergreifen und Ansich-legen*: पद्याः पदोपसंग्रहं कृत्वा (als Zeichen der Unterwürfigkeit) PAK-ĀT. 206,21. KATHĪS. 2,6. ohne पाद *eine ehrerbietige Begrüssung, bei der man Jmds Füße mit den Händen berührt* H. 844. द्रोपसंग्रहं *das Nehmen einer Frau* JĀGĒ. 1,56. — 2) *Zusammenbringung, Zusam-menschaarung*: वलानामुपसंग्रहः R. 1,3,24. *Anreihung*: कर्मोपसंग्रह Nir. 1,4. अन्धेषामप्येवंविधानामुपसंग्रहयेतिशब्दः P. 7,4,63, Sch.

उपसंग्रहण (wie eben) n. = उपसंग्रह 1: व्यत्यस्तपाणिना कार्यमुपसं-ग्रहणं गुरोः । सद्येन सद्यः (पादः) स्प्रष्टव्यो दन्तिषेन च दन्तिषः ॥ M. 2,72.

उपसंग्राह्य (wie eben) adj. *ehrerbietig zu begrüßen* (s. उपसंग्रह 1.): भ्रातुर्विपसंग्राह्या M. 2,132.

उपसर्तृ (von सर्द् mit उप) nom. ag. 1) *der Nahende, Verehrer* (s. सर्द् mit उप): मा च रिषडुपसर्ता ते अग्रे VS. 27,2,4. AV. 2,6,2. KĀND. UP. 7,8,1. — 2) *Bewohner*: मा ते रिषनुपसर्तारो मृकाणाम् AV. 3,12,6.

उपसत्ति (wie eben) f. 1) *Anschluss* (सङ्गमात्रे) H. an. 4,102. MED. t.